

Požadavky na kvalitu DP / BP

Ústav primární, preprimární a speciální pedagogiky

Při zpracování diplomových a bakalářských prací je třeba respektovat aktuální rozhodnutí děkana/děkanky PdF UHK, aktuální pokyny k využívání umělé inteligence v písemných pracích na UHK, citační a typografické normy, pravidla českého pravopisu a obecná doporučení pro zpracování odborného textu.

V následujícím textu jsou uvedena doporučení pro zpracování jednotlivých částí bakalářských prací (BP) / diplomových prací (DP).

Úvod

- Obecné vymezení tématu.
- Popsání odborného zdůvodnění výběru tématu, včetně jeho aktuálnosti a stručně osobních důvodů pro výběr tématu.
- Explicitně formulovaný cíl práce.
- Stručný způsob zpracování tématu.
- Očekávaný přínos práce.

Současný stav poznání

- Nutno mít jasnou obsahovou vazbu na empirickou/praktickou část práce (tzn. je zbytečné popisovat např. historii předškolního vzdělávání, když je tématem práce využití ICT).
- Využití relevantních a aktuálních tuzemských i zahraničních zdrojů, tzn. teoretická východiska i výsledky výzkumných šetření (nejen odborné knihy, ale i např. z empirických studií z odborných časopisů, webových stránek relevantních institucí: např. EU, metodické materiály ministerstev, weby odborných asociací, ČŠI atd. dle charakteru práce).
- Používejte zahraniční zdroje a pro vyhledání využijte dostupné databáze z webu UHK: <https://www.uhk.cz/cs/univerzita-hradec-kralove/uhk/celouniverzitni-pracoviste/univerzitni-knihovna/databaze-a-e-zdroje>
- Nutnost převahy parafrází nad přímými citacemi + přímá citace by neměla přesáhnout několik řádků (cca 3 řádky) a měla by sloužit jako podpora nějaké teze nebo jako východisko další rozvahy. Přímá citace se užívá také u definic pojmů.
- S informacemi je třeba pracovat kriticky, je vhodná interpretace, tzn. nezůstat pouze v rovině, že na sebe navazují opsané pasáže z odborné literatury. Je možno doplnit vyargumentovaný osobní názor, který je odlišitelný od poznatků z odborných zdrojů.
- V rámci zpracování teoreticko-empirických východisek je potřeba pracovat aktivně s více informačními zdroji (nelze např. vystavět podkapitulu na jednom textu). Každá kapitola (ale i

podkapitola) by měla mít obvykle alespoň dvě stránky. Nejsou přijatelné podkapitoly např. 3. úrovně v rozsahu několika řádek.

- U podkapitol 3. a 4. úrovně je třeba pečlivě zvážit, zdali mají být zahrnuty do obsahu.
- Je vhodné popsat i postup řešerše literatury včetně případného použití aplikací umělé inteligence.

Varianta zpracování – empirická práce

Metodologie

- Jasně vymezené téma výzkumného šetření.
- V návaznosti na téma explicitně formulovaný cíl/cíle výzkumu.
- V návaznosti na cíl/cíle výzkumu formulované odůvodněné dílčí cíle a/nebo výzkumné otázky¹.
- Vymezení designu výzkumu, včetně zdůvodnění jeho vhodnosti.
- Zdůvodnění zvolené výzkumné metody/metod sběru dat – stručně popsat zvolenou metodu a uvést, proč právě toto je (s ohledem na cíl výzkumu) ta vhodná cesta + popis výzkumného nástroje, tzn. aplikace metodologických poznatků na vlastní téma (jak konkrétně byla výzkumná metoda použita).
- Popis výzkumného souboru a metody jeho výběru, včetně zdůvodnění, proč právě tento způsob je vhodný/potřebný.
- Popis způsobu analýzy dat v návaznosti na design výzkumu. U kvalitativního výzkumného šetření popis např. kódování, kategorizace dat. U kvantitativního výzkumného šetření popis práce s proměnnými (např. jednorozměrné deskriptivní analýzy: popis a sumarizace dat s využitím základních matematických postupů, jako je průměr, medián, histogram, četnosti; u složitějších analýz případně: využití inferenční statistiky, vícerozměrné analýzy, seskupovací analýzy).
- Etické aspekty realizovaného výzkumného šetření.
- Činnost a praktický výstup je vhodné a bezpečnější ověřovat na pracovišti, kde studující nepůsobí - vyvaruje se tak potenciálního střetu zájmu a nechtěnému ovlivnění svojí osobou. Pokud je ověřování provedeno na pracovišti, kde studující působí, tak je třeba velmi pečlivě popsat možnost ovlivnění vlastní osobou (např. při analýze ŠVP své školy a stanovení doporučení pro změny).“

¹ V případě formulace hypotéz je třeba počítat se statistickým zpracováním dat. Hypotézy nejsou v BP ani v DP nutné.

Prezentace zjištění

- Jasné grafické znázornění dat podle standardních pravidel.
- Kvantitativní zpracování:
 - o je třeba rozhodnout, které znázornění zjištění je vhodné, tj. pokaždé není nutné uvádět vše, tj. popis, graf a tabulka pro zjištění
 - o u grafů je nutné rozhodnout o vhodnosti typu grafu a přehlednosti zobrazení (např. koláčový graf pro zobrazení jedné nebo dvou hodnot je nevhodný a stačí k zjištění napsat pouze větu)
 - o u grafů/tabulek je třeba výsledky interpretovat, nikoliv pouze popisovat to, co je zjevné z grafického znázornění. Na příslušné grafy a tabulky odkazovat v textu.
- Kvalitativní zpracování:
 - o získané údaje je třeba skutečně analyzovat podle pravidel kvalitativního zpracování dat (tj. popsat práci s daty, tj. popsat použitý druh kódování dat, způsob kategorizace dat), nelze pouze intuitivně vytvořit příběh, či např. jen přepsat rozhovor
 - o přímé citace (konkrétní výroky) jsou vhodné, ale nemohou v této části převažovat, jejich smyslem je spíš dokumentovat zjištění vyplývající z analýzy.
- Shrnutí výsledků a odpovědi na výzkumné otázky případně doplnit graficky např. myšlenkovou mapou.
- Diskuse výsledků:
 - o jednak v návaznosti na teoretické a empirické předpoklady prezentované v části o současném stavu poznání s odkazováním na odborné zdroje,
 - o dále porovnání zjištění vlastního výzkumu se závěry jiných výzkumných šetření (včetně DP/BP z jiných fakult a univerzit).
 - o je vhodné popsat limity výzkumného šetření a doporučení vyplývající z výzkumného šetření

Varianta zpracování – praktická práce

Metodika

- Je třeba jasně formulovat cíl činnosti.
- V metodice musí být jasně vidět ideová geneze tvorby tématu, jeho zdůvodnění včetně vazby na odborná východiska.
- Je třeba jasně popsat, jak praktický výstup vznikl (postup tvorby).
- Popis skupiny, na které je praktický výstup ověřen (včetně specifik skupiny, způsobu výběru apod.).
- Činnost a praktický výstup je vhodné a bezpečnější ověřovat na pracovišti, kde studující nepůsobí - vyvaruje se tak potenciálního střetu zájmu a nechtěnému ovlivnění svojí osobou. Pokud je ověřování provedeno na pracovišti, kde studující působí, tak je třeba velmi pečlivě popsat možnost ovlivnění vlastní osobou (např. při analýze ŠVP své školy a stanovení

doporučení pro změny).

Vlastní projekt/metodika/pracovní listy

- Nezbytně nutné je respektování didaktických kategorií (výzkumné cíle, metody a formy práce, materiální prostředky atd.) v návaznosti na příslušný typ školy/ročník, či konkrétní druh sociální služby/typ zdravotního postižení/věkovou strukturu klientů apod.
- Je velmi dobré pamatovat také na psychologickou charakteristiku cílové skupiny (vývojová, teorie učení...) nebo sociodemografickou charakteristiku (např. socioekonomický status rodiny), následně ji popsat a v rámci přípravy aktivit zohlednit.

Evaluace

- Je nezbytně nutné ověřit projekt/pracovní listy/metodiku v praxi (zejména ve vztahu ke stanoveným cílům).
- Pro ověření je třeba stanovit jasná kritéria – nelze zůstat v rovině nepodložených dojmů (např. je nutné stanovit kritéria pro pozorování dětí, nebo např. vytvořit test vlastní konstrukce pro ověření výsledků učení)
- Zhodnocení typu „dětem se práce líbila“ neobstojí.
- Při ověřování dosažených výsledků učení (znalosti, dovednosti, postoje, kompetence) je nutné prokazatelně na základě evidence popsat čeho bylo dosaženo a čeho dosaženo nebylo, byť to bylo plánováno.
- Je nezbytné do evaluace zahrnout reflexi od více aktérů (např. sebereflexi, reflexi aktivity od kolegy/ně, reflexi od dětí/klientů, reflexi od rodičů, reflexi od odborníků)
- Při evaluaci navržených aktivit je třeba vycházet ze stanovených cílů a vzhledem k nim evaluovat.
- Je vhodné jasně formulovat silné a slabé stránky aktivity a z nich vyplývající doporučení do budoucna, např. intaktní skupina, žáci se speciálními vzdělávacími potřebami...

Závěr

- Shrnutí práce jako celku, nejen závěrů z empirické/praktické části.
- Je nezbytné pracovat s cíli práce, zdůvodnit jejich naplnění/nenaplnění.
- Je vhodné popsat dopad zpracování práce do praxe.
- Pokud je to možné, tak zmínit další problémové oblasti, které ze zpracování práce vyplynuly.
- Zamyšlení nad tím, jak téma dál rozvíjet, např. v podobě dalších závěrečných prací.

Literatura

- Velmi doporučujeme, kromě standardních knih, využívat odborné články z českých i zahraničních časopisů a také odborné databáze, které jsou zdarma přístupné na UHK.
 - o možnost využití je jak při vymezení současného stavu poznání, tak v diskusi
- Minimální počet použitých zdrojů by měl být:

- bakalářská práce = 25
- diplomová práce = 30
- Pro DP i BP platí, že musí být v textu aktivně využity cizojazyčné zdroje (za cizí jazyk se nepočítá slovenština). V BP alespoň dva tyto zdroje, v DP alespoň pět.

V Hradci Králové dne 22. 10. 2025